

DEEL I. ALGEMEEN

1. De verzekeringsovereenkomst / 31

L. Schuurs

1.1 Inleiding / 31

1.2 Elementen van de verzekering / 32

1.2.1 De definitie van verzekering / 32

1.2.2 Schadeverzekering of sommenverzekering / 33

1.3 Juridisch kader / 34

1.4 Aard van de verzekeringsovereenkomst / 36

1.4.1 Duurovereenkomst / 36

1.4.2 Vertrouwenskarakter / 37

1.5 De bij de verzekeringsovereenkomst betrokken personen en hun verantwoordelijkheden / 37

1.5.1 De verzekeraar / 37

1.5.2 De verzekeringnemer / 40

1.5.3 De verzekerde / 41

1.5.4 De tot uitkering gerechtigde / 42

1.5.5 De assurantietussenpersoon / 42

1.6 De functie van verzekering in de maatschappij / 44

1.7 Ontwikkelingen in de verzekeringsbranche / 47

2. Totstandkoming en inhoud van de (langs elektronische weg tot stand gekomen) verzekeringsovereenkomst / 51

P. Bazzi en L. Schuurs

2.1 Inleiding / 51

2.2 De totstandkoming van de verzekeringsovereenkomst / 52

2.2.1 Wilsovereenstemming / 52

2.2.2 Het moment van totstandkoming / 53

2.3 Het verstrekken van verzekeringsvoorwaarden / 56

INHOUDSOPGAVE

2.3.1 Het verstrekken in het kader van het tot stand komen van de verzekeringsovereenkomst / 56

2.3.2 De vernietigbaarheid van algemene voorwaarden o.g.v. art. 6:233 sub b
BW / 57

2.3.3 Voorlopige dekking in relatie tot algemene voorwaarden / 63

2.4 Het verstrekken van de polis / 64

2.5 Mededelingen van en aan de verzekeraar tijdens de looptijd van de
verzekering / 67

2.5.1 Mededelingen van de verzekeraar / 67

2.5.2 Mededelingen aan de verzekeraar / 70

2.6 Het instemmingsvereiste en duurzame drager-vereiste nader bezien / 70

2.6.1 Het instemmingsvereiste / 72

2.6.2 Het duurzame drager-vereiste / 75

3. De mededelingsplicht bij het aangaan van de verzekering / 83

J.M. Bruidgom en L. Schuurs

3.1 Inleiding / 83

3.2 De mededelingsplicht / 84

3.2.1 De mededelingsplicht - algemene vereisten / 84

3.2.2 De vragenlijst / 87

3.2.3 De betekenis van de vragenlijst bij schending van de
mededelingsplicht / 93

3.2.4 Geen vragenlijst / 94

3.3 Mededelingsplicht bij voorlopige dekking en nieuwe of voortbouwende
overeenkomst / 95

3.3.1 Mededelingsplicht bij voorlopige dekking / 95

3.3.2 Mededelingsplicht bij uitbreiding: nieuwe/voortbouwende
overeenkomst? / 96

3.4 De ontdekking van het niet-nakomen van de mededelingsplicht / 99

3.4.1 De ontdekking / 99

3.4.2 De kennisgeving / 105

3.5 Rechtsgevolgen niet-nakoming / 106

3.5.1 Overzicht consequenties / 106

3.5.2 Wat zou de verzekeraar hebben gedaan bij kennis van de ware stand van

zaken? / 109

3.5.3 Opzet tot misleiding / 113

3.5.4 Registratie persoonsgegevens / 115

3.5.5 Premierestitutie / 116

4. Verzekering en het gebruik van medische gegevens / 119

A.K. Sjouw

4.1 Inleiding / 119

INHOUDSOPGAVE

4.2 Het gebruik van medische gegevens voorafgaand aan het sluiten van een particuliere levens- of arbeidsongeschiktheidsverzekering / 120

4.2.1 Inzicht in het te verzekeren risico / 120

4.2.2 Informatie opvragen bij de behandelende sector / 122

4.2.3 Ondergaan van een medisch onderzoek / 123

4.2.4 Weigering medewerking aan keuring / 124

4.2.5 Herkeuring / 124

4.2.6 De positie van de keurend arts en de medisch adviseur / 125

4.2.7 Blokkeringsrecht / 126

4.2.8 Wijziging gezondheidssituatie na invullen gezondheidsverklaring of ondergaan keuring / 126

4.3 Het gebruik van medische gegevens gedurende de looptijd van een particuliere levens- of arbeidsongeschiktheidsverzekering / 128

4.4 Het gebruik van medische gegevens in medische aansprakelijkheidszaken / 131

4.5 Medische gegevens bij de behandeling van letselschadezaken / 133

4.6 Gedragscodes voor de afwikkeling van medische fouten en letselschades voor verkeerszaken en andere ongevallen / 135

4.6.1 Gedragscode Openheid Medische Incidenten (GOMA) / 136

4.6.2 Gedragscode Behandeling Letselschade (GBL) / 137

4.7 Enkele praktische aspecten bij het gebruik van medische gegevens / 140

4.7.1 Inzage in medische adviezen / 140

4.7.2 Intrekken medische machtiging / 143

4.7.3 Discussie over een ingewonnen deskundigenbericht / 144

5. Algemene voorwaarden, polisvoorwaarden en oneerlijke bedingen / 147

W.M.A. Kalkman, E.A.L. van Emden en W.G.A. van Gerner

5.1 Het begrip ‘algemene voorwaarden’ en het toetsingsbereik / 147

5.1.1 Inleiding; structuur van de regeling / 147

5.1.2 De definities van consument, grote ondernemer en kleine ondernemer / 150

5.1.3 De uitzondering voor kernbedingen en bedingen die de prijs en de prestatie bepalen / 151

5.2 Al dan niet ambtshalve inhoudscontrole / 160

5.3 De inhoudscontrole / 162

5.4 De sanctie / 167

5.4.1 De sanctie van vernietiging en de (on)mogelijkheid van conversie / 167

5.4.2 Verjaring van de vernietigingsbevoegdheid / 169

5.5 Beroep op polisvoorwaarden getoetst aan redelijkheid en billijkheid / 170

INHOUDSOPGAVE

6. Uitleg van verzekeringsovereenkomsten / 175

T. Riyazi

6.1 Inleiding / 175

6.2 Van Haviltex tot cao / 175

6.3 Toepassing voor verzekeringsovereenkomsten / 178

6.3.1 Relevantie onderhandelen / 178

6.3.2 Relevante gezichtspunten bij uitleg van polisvoorwaarden / 181

6.4 Uitleg derdenbeding in verzekeringsovereenkomst / 183

6.4.1 Partijbedoelingen zijn uitgangspunt / 183

6.4.2 Derdenbescherming ex art. 3:35 BW / 184

6.4.3 Beurspolis / 184

6.5 Spiegelbeelddekking; maatschappelijk gewenste uitleg / 185

6.5.1 Spiegelbeelddekking / 185

- 6.5.2 Maatschappelijke functie van de verzekering / 186
- 6.6 Contra proferentem-regel / 187
 - 6.6.1 Gezichtspunt bij niet-consumenten; rechtsregel bij consumenten / 188
 - 6.6.2 Verzekering ter beurze / 189
- 6.7 Bewijslastverdeling bij de uitleg van verzekeringsovereenkomsten / 189
 - 6.7.1 Primaire dekkingsomschrijving / 190
 - 6.7.2 Secundaire dekkingsomschrijving / 191
 - 6.7.3 Relevantie van formuleringen en polisredactie / 191
- 6.8 Betekenis voor de praktijk / 193

7. Premiebetaling / 195

L.J. Bergshoeff en C.W. Gijsbers

- 7.1 Inleiding / 195
- 7.2 Betaling van premie / 196
 - 7.2.1 Wijze van premiebetaling / 197
 - 7.2.2 Premiebetaling via de assurantietussenpersoon / 199
 - 7.2.3 Delcrederebeding / 203
- 7.3 Niet of niet tijdige betaling van de vervolgpremie / 204
 - 7.3.1 Aanmaning / 205
 - 7.3.2 Eisen aan de aanmaning / 208
 - 7.3.3 Bewijs ontvangst van de aanmaning / 210
 - 7.3.4 Elektronische verzending van de aanmaning / 211
 - 7.3.5 Verzuim van rechtswege / 212
- 7.4 Gevolgen van niet (tijdig) betalen van premie bij schade- en sommenverzekeringen (met uitzondering van levensverzekering) / 213
 - 7.4.1 Schorsing / 213
 - 7.4.2 Beeindiging van de verzekering wegens te late premiebetaling / 218
- 7.5 Gevolgen van niet (tijdig) betalen van premie bij levensverzekeringen / 220
- 7.6 Verrekening door de verzekeraar / 221
- 7.7 Premierestitutie / 222

INHOUDSOPGAVE

8. Beëindiging, verlenging en tussentijdse wijziging van de

verzekeringsovereenkomst / 225

W.M.A. Kalkman en E.A.L. van Emden

8.1 Inleidende opmerkingen / 225

8.2 Beëindiging, (stilzwijgende) verlenging en wijziging van de verzekering tegen het einde van een verzekeringsperiode / 226

8.3 Tussentijdse opzegging / 231

8.3.1 Tussentijdse beëindiging in het algemeen / 231

8.3.2 Tussentijdse beëindiging van personenverzekeringen / 232

8.3.3 Tussentijdse beëindiging in geval van fraude / 233

8.3.4 Tussentijdse beëindiging in geval van overlijden van de verzekeringnemer / 235

8.3.5 Tussentijdse beëindiging bij overgang van belang / 235

8.3.6 Tussentijdse beëindiging bij langdurig ontbreken van risico / 235

8.4 Tussentijdse wijziging van de verzekeringsovereenkomst / 235

8.4.1 Uitleg / 236

8.4.2 Aanvullende werking van de redelijkheid en billijkheid / 236

8.4.3 Derogerende werking van de redelijkheid en billijkheid en misbruik van bevoegdheid / 236

8.4.4 Onvoorziene omstandigheden / 237

8.5 Eenzijdig wijzigen van de verzekeringsovereenkomst via een en blocclausule / 237

8.5.1 Het (en bloc-)wijzigingsbeding in het algemeen / 237

8.5.2 Het nationale juridisch kader / 238

8.5.3 De wijzigingsbepaling bezien in de context van het Europese recht / 240

8.5.4 Toepasbaarheid van de eenzijdige wijzigingsbevoegdheid in de praktijk / 242

8.6 Beëindiging van de verzekering om andere contractuele redenen / 250

9. De verplichtingen van de verzekeringnemer en de tot uitkering

gerechtigde na verwezenlijking van het risico / 251

M. de Haan

- 9.1 Algemene opmerkingen / 251
- 9.2 Meldingsplicht art. 7:941 lid 1 BW / 251
 - 9.2.1 De meldingsplichtige en de geadresseerde / 252
 - 9.2.2 Tijdstip van melden / 254
 - 9.2.3 Bijzondere regelingen/uitzonderingen / 257
- 9.3 Inlichtingenplicht art. 7:941 lid 2 BW / 258
 - 9.3.1 Type inlichtingen / 258
 - 9.3.2 Duur verplichting / 259
 - 9.3.3 Bijzonderheden / 260
- 9.4 Consequenties bij schending meldings- of inlichtingenplicht / 261
 - 9.4.1 Art. 7:941 lid 3 BW: vermindering uitkering met geleden schade / 261

INHOUDSOPGAVE

- 9.4.2 Art. 7:941 lid 4 BW: geheel verval, mits bedongen en belangenschending / 262
- 9.4.3 Art. 7:941 lid 5 BW: geheel verval indien opzet tot misleiding / 265
- 9.5 Verbod op doen van erkenningen (art. 7:953 BW) / 265
- 9.6 Bereddingsplicht art. 7:957 BW / 267
 - 9.6.1 Bereddingsplichtige / 268
 - 9.6.2 Tijdstip bereddingsplicht / 268
 - 9.6.3 Te treffen bereddingsmaatregelen / 269
 - 9.6.4 Vergoeding bereddingskosten / 271
 - 9.6.5 Schending bereddingsplicht en vergoeding schadeverzekeraar / 272
 - 9.6.6 Zorgverzekeringen / 273
- 9.7 Overige verplichtingen / 273
- 9.8 Dwingend recht / 275

10. Fraude en persoonlijk onderzoek / 277

J.M. Bruidgom en L.H. Rijpkema

- 10.1 Wat is verzekeringsfraude? / 277
 - 10.1.1 Aard en omvang verzekeringsfraude / 277
 - 10.1.2 Begrip ‘opzet’ / 279
 - 10.1.3 Relatie met strafrecht / 280

- 10.1.4 Bewijs van fraude / 281
- 10.2 Ontdekken van verzekeringsfraude / 282
- 10.3 Fraudeonderzoek door een verzekeraar / 284
 - 10.3.1 Onderscheid tussen feitenonderzoek en persoonlijk onderzoek / 284
 - 10.3.2 Instellen persoonlijk onderzoek / 287
 - 10.3.3 Onrechtmatig persoonlijk onderzoek / 290
 - 10.3.4 Verkrijgen van informatie van politie/justitie / 290
- 10.4 Gevolgen van fraude / 293
 - 10.4.1 Verval van recht op uitkering / 293
 - 10.4.2 Beeindiging verzekering / 296
 - 10.4.3 Vergoeding van schade/gemaakte kosten / 296
 - 10.4.4 Interne en/of externe registratie / 297
 - 10.4.5 Sancties tegen frauderende derde / 298
 - 10.4.6 Strafrechtelijke consequenties / 299
- 11. Verwerking van persoonsgegevens / 301**

R. Tielenburg

- 11.1 Inleiding / 301
- 11.2 Regelgeving / 302
- 11.3 Het verwerken van persoonsgegevens - de belangrijkste begrippen / 302
 - 11.3.1 Persoonsgegevens / 302
 - 11.3.2 Bijzondere persoonsgegevens en strafrechtelijke gegevens / 304
 - 11.3.3 Verwerken / 304

INHOUDSOPGAVE

- 11.3.4 Verantwoordelijke en verwerker / 305
- 11.4 De verplichtingen van de verzekeraar / 307
 - 11.4.1 Algemeen / 307
 - 11.4.2 Rechtmatige verwerking / 309
 - 11.4.3 Informatieplicht / 313
 - 11.4.4 Opslagbeperking en beveiliging / 314
 - 11.4.5 Geautomatiseerde besluitvorming / 317
- 11.5 Rechten van de verzekeringnemer en andere betrokkenen / 318

- 11.5.1 Inzagerecht / 318
- 11.5.2 Recht op rectificatie en aanvulling / 321
- 11.5.3 Recht op gegevenswissing / 322
- 11.5.4 Recht op dataportabiliteit / 322
- 11.6 Registraties / 323
 - 11.6.1 Interne registraties / 324
 - 11.6.2 Externe registraties / 325

12. Verzuim door de verzekeraar / 331

W.G.A. van Gerner en J.L. Zeeman

- 12.1 Inleiding / 331
- 12.2 De (voor verzuim relevante) verplichtingen van de verzekeraar / 331
 - 12.2.1 De uitkeringsverplichting en de uitkeringsgerechtigde / 331
 - 12.2.2 Zelfregulering / 334
- 12.3 Wettelijke regeling van verzuim / 336
 - 12.3.1 Inleiding: de wettelijke systematiek / 336
 - 12.3.2 Opeisbaarheid / 336
 - 12.3.3 Ingebrekestelling als voorwaarde voor verzuim / 339
 - 12.3.4 Verzuim zonder ingebrekestelling / 341
 - 12.3.5 Houding van de verzekeraar duidt op te laat presteren / 343
 - 12.3.6 Nakoming door de verzekeraar is blijvend onmogelijk geworden / 344
 - 12.3.7 Gevolgen van verzuim / 345
- 12.4 Enkele bijzondere aspecten / 348
 - 12.4.1 Verzuim bij (varianten op) uitkeringen ‘in natura’ / 348
 - 12.4.2 Wettelijke rente bij aansprakelijkheidsverzekeringen / 350

13. Verjaring en verval / 353

M. de Haan en T. Hussein

- 13.1 Verjaring / 353
 - 13.1.1 Verjaring claim op verzekeraar tot het doen van een uitkering / 353
 - 13.1.2 Stuiting / 358
 - 13.1.3 Aanvang en duur nieuwe verjaringstermijn / 359
 - 13.1.4 Afwijkingen bij aansprakelijkheidsverzekeringen / 360

13.1.5 Naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar / 362

13.2 Vervaltermijnen en verkorting verjaringstermijnen / 362

INHOUDSOPGAVE

13.2.1 Verval claim op verzekeraar niet toelaatbaar gezien semidwingendrechtelijk karakter / 362

13.2.2 Andere vervalbedingen / 364

13.3 Oud recht / 365

13.3.1 NBW tot 1 januari 2006 / 365

13.3.2 1 januari 2006 tot 1 juli 2010 / 366

13.3.3 Overgangsrecht / 367

13.4 Bijzondere verjaringsregimes / 369

13.4.1 Wet aansprakelijkheidsverzekering motorrijtuigen (WAM) / 369

13.4.2 Levensverzekeringen / 372

13.4.3 Principles of European Insurance Contract Law (' PEICL ') / 373

13.5 Samenloop van verzekeringen / 374

13.6 Regresvordering verzekeraar / 374

13.7 Onverschuldigde betaling / 375

13.8 Vernietiging algemene voorwaarden / 376

DEEL II. SCHADEVERZEKERING

14. Schadeverzekering – Algemeen / 379

L.H. Rijpkema en J.M. Bruidgom

14.1 Inleiding / 379

14.2 Definitie schadeverzekering, verzekeringnemer en verzekerde / 381

14.3 Typen verzekeringen en verzekeringssystemen / 384

14.3.1 Typen schadeverzekeringen en pakketverzekeringen / 384

14.3.2 ' Act committed ' , ' loss occurrence ' en ' claims made ' systemen binnen de aansprakelijkheidsverzekering / 385

14.4 Verhouding polisvoorwaarden tot wettelijke bepalingen en bijzondere clausules / 387

14.5 Rechten en plichten van de verzekeringnemer en verzekeraar / 388

14.5.1 Aanwijzen van een derde belanghebbende en herroeping / 389

- 14.5.2 Bereddingsplicht / 389
- 14.5.3 Spreekplicht bij meervoudige verzekering en recht op opschorting / 390
- 14.5.4 Melden van wijzigingen / 390
- 14.5.5 Uitkeringsplicht en vaststelling omvang schade / 391
- 14.5.6 Gedragingen die de verzekeraar kunnen benadelen / 392
- 15. Het onderwerp van de verzekering (het verzekerd belang) / 395**

W.G.A. van Gerner en A.N.L. de Hoogh

- 15.1 Inleiding / 395
- 15.2 Het verzekerd belang volgens de polisvoorwaarden / 396
 - 15.2.1 Zaakverzekeringen / 396
 - 15.2.2 Aansprakelijkheidsverzekeringen / 397
 - 15.2.3 Arbeidsongeschiktheidsverzekeringen / 398

INHOUDSOPGAVE

- 15.3 Moment van belang en persoon van belanghebbende / 399
 - 15.3.1 Verondersteld belang tijdens de looptijd / 400
 - 15.3.2 Belangen van de verzekeringnemer / 400
 - 15.3.3 Belangen van anderen / 401
- 15.4 Overgang van belang / 402
 - 15.4.1 Het wettelijke systeem / 402
 - 15.4.2 Polisvoorwaarden en redelijke toepassing / 403
 - 15.4.3 Overgang door overlijden / 405
- 15.5 Risicowijziging / 405
 - 15.5.1 Meldingsplicht volgens de polisvoorwaarden / 406
 - 15.5.2 Dekkingsbegrenzende omschrijvingen / bedingen / 406
 - 15.5.3 Brandverzekeringen van voor 1 januari 2006 / 407
- 15.6 De waarderingsgrondslag en het indenniteitsbeginsel / 407
 - 15.6.1 Voortaxatie door deskundigen / 408
 - 15.6.2 Schadevaststelling door deskundigen / 408
 - 15.6.3 Economische functie van het verzekerde object / 409
 - 15.6.4 Herstel- of herbouwkosten voor rekening van de verzekerde / 410
 - 15.6.5 Polisvoorwaarden / 410

15.7 Schade door aard en eigen gebrek / 411

15.7.1 Schade door ‘de aard’ / 412

15.7.2 Schade door ‘een gebrek’ / 412

15.7.3 Afwijkingen in de praktijk / 413

16. Verzekerde hoedanigheid/verzekerde activiteit / 415

T. Hussein

16.1 Inleiding / 415

16.2 Uitleg / 416

16.3 Stelplicht en bewijslast / 416

16.4 Informatie-/onderzoek-/waarschuwingsplicht ter zake van (reikwijdte van) verzekerde hoedanigheid c.q. verzekerde activiteit / 417

16.5 Redelijkheid en billijkheid / 418

16.6 Arbeidsongeschiktheidsverzekeringen / 419

16.7 Praktijkvoorbeelden verzekerd risico en verzekerde hoedanigheid / 420

16.7.1 Bedrijfsmatig / 420

16.7.2 Particulier / 424

17. Verzekerde som / 427

W.G.A. van Gerner en H.Th. Vos

17.1 Inleiding / 427

17.2 De begrenzing van dekking op basis van de verzekerde som / 428

17.2.1 Zaakverzekeringen / 429

17.2.2 Aansprakelijkheidsverzekeringen / 429

17.2.3 Begrenzing per schadeval / 430

INHOUDSOPGAVE

17.2.4 Serieschade-clausules / 431

17.2.5 Bijzondere limieten in polisvoorwaarden / 432

17.3 Vergoedingen boven de verzekerde som / 432

17.3.1 Bereddingskosten / 432

17.3.2 Expertisekosten / 435

17.3.3 Kosten van (rechts)bijstand en wettelijke rente / 436

17.4 Onderverzekering en maatregelen ter voorkoming daarvan / 437

17.4.1 Onderverzekering / 437

17.4.2 Maatregelen ter voorkoming van onderverzekering / 439

17.5 Het eigen risico en de verhouding daarvan tot de verzekerde som / 441

17.5.1 Het eigen risico / 441

17.5.2 Verhouding tot de verzekerde som / 442

18. Causaliteit in het verzekeringsrecht / 445

M. de Haan

18.1 Inleiding causaliteit / 445

18.2 Verschillende causaliteitsleren / 446

18.3 Heersende causaliteitsleer bij gebreke van een causaliteitscriterium in de polis(voorwaarden) / 449

18.4 Samenwerkende oorzaken / 451

18.5 Bewijslast causaal verband / 453

18.6 Redelijkheid en billijkheid in geval van het ontbreken van causaal verband / 455

19. Schadevaststelling en schaderegeling / 459

L. Schuurs en T. Riyazi

19.1 Inleiding / 459

19.2 Vaststelling zaakschade / 460

19.2.1 Geen regeling in polisvoorwaarden / 460

19.2.2 Voortaxatie / 461

19.2.3 Open polis / 464

19.2.4 Nieuw- of dagwaarde / 465

19.2.5 Herbouw- of verkoopwaarde / 467

19.3 Vaststelling letselschade / 470

19.4 Kosten van schadevaststelling / 471

19.5 Uitkering schade / 474

19.5.1 Bevrijdende betaling / 475

20. Opzet en eigen schuld / 479

W.G.A. van Gerner en H.Th. Vos

20.1 Inleiding / 479

20.2 Vormen van opzet en eigen schuld / 481

20.2.1 Opzet: willens en wetens / 481

INHOUDSOPGAVE

20.2.2 Opzet: onverwachte schadegevolgen / 482

20.2.3 Roekeloosheid (= grove schuld) / 483

20.2.4 Merkelijke schuld / 484

20.3 Omstandigheden die opzet en schuld wegnemen / 485

20.3.1 Ontoerekeningsvatbaarheid / 485

20.3.2 Andere omstandigheden / 486

20.3.3 Stelplecht- en bewijslast / 486

20.4 Opzet of schuld van een van de verzekerden / 487

20.4.1 Gemeenschappelijk verzekerd belang / 487

20.4.2 Regres op de schade veroorzakende verzekerde / 488

20.4.3 Afwijkende regeling in polisvoorwaarden / 488

20.5 Opzet of schuld van een verzekerde rechtspersoon / 489

20.5.1 Verzekeringsrechtelijke aspecten / 489

20.5.2 Feitelijke aspecten / 490

20.5.3 Polisvoorwaarden / 490

20.6 Misbruik van de verzekering / 491

20.7 Uitsluitingen in de aansprakelijkheidsverzekeringen voor particulieren
(AVP) / 492

20.7.1 AVP-modelvoorwaarden 1992 / 492

20.7.2 AVP-modelvoorwaarden 2000 / 494

20.7.3 Opzetclausule AVP 2020 / 495

20.7.4 Herformuleringen op taalniveau B-1 / 497

20.7.5 Overige bepalingen in verband met onaanvaardbare gedragingen / 497

20.8 ‘Normale voorzichtigheid’ -clausules / 499

**21. De beschermde positie van de benadeelde bij een
aansprakelijkheidsverzekering / 501**

P. Bazzi en C.W. Gijsbers

21.1 Inleiding / 501

- 21.2 Voorrecht ex art. 3:287 BW / 503
 - 21.2.1 Algemeen / 503
 - 21.2.2 Beperkingen van het voorrecht / 503
 - 21.2.3 Cessie als oplossing / 505
- 21.3 De directe actie / 507
 - 21.3.1 Algemeen / 507
 - 21.3.2 Eigenschappen van de directe actie / 508
 - 21.3.3 Aanvullende waarborgen ten behoeve van de benadeelde / 515
 - 21.3.4 Verdeling verzekerde som over meerdere benadeelden of schade-soorten / 516
 - 21.3.5 Oproeping van de verzekerde in het geding / 520
 - 21.3.6 Uitzonderingen op de directe actie bij schade door dood of letsel / 523
- 21.4 Eigen recht (WAM) / 524
 - 21.4.1 De wettelijke verzekeringsplicht / 525

INHOUDSOPGAVE

- 21.4.2 Het eigen recht / 527
- 21.4.3 Het verweermiddelenverbod / 528
- 22. Samenloop van verzekeringen / 531**

C. Bruin en T. Hussein

- 22.1 Inleiding / 531
- 22.2 Kenmerken samenloop / 532
 - 22.2.1 Dezelfde schade / 532
 - 22.2.2 Meer dan een verzekering / 532
 - 22.2.3 Dekking / 533
- 22.3 Oneigenlijke samenloop / 534
- 22.4 Verhouding tot indemniteitsbeginsel / 535
- 22.5 Keuzevrijheid van verzekerde / 536
- 22.6 Opschortingsbevoegdheid van verzekeraar(s) / 536
- 22.7 Verzekerde mag geen afbreuk doen aan verhaalsmogelijkheden / 537
- 22.8 Verhouding tot subrogatie / 538
- 22.9 Overgangsrecht / 539

- 22.10 Onderling verhaal tussen verzekeraars / 540
- 22.11 Omvang verhaal en bepaling onderlinge draagplicht / 541
 - 22.11.1 Omvang verhaal / 541
 - 22.11.2 Bepaling onderlinge draagplicht / 542
- 22.12 Verweermogelijkheden andere verzekeraar / 544
 - 22.12.1 Dekking / 544
 - 22.12.2 Wijze van schaderegeling/-uitkering door (regelend) verzekeraar / 551
- 22.13 Geschilbeslechting tussen verzekeraars / 552

23. Regres en subrogatie / 555

C. Bruin

- 23.1 Inleiding / 555
 - 23.1.1 Regres / 555
 - 23.1.2 Subrogatie / 556
- 23.2 Subrogatie / 557
 - 23.2.1 Voorwaarden voor subrogatie / 557
 - 23.2.2 Rechtspositie gesubrogeerde verzekeraar / 561
 - 23.2.3 Uitsluiting van subrogatie / 566
 - 23.2.4 Geen benadeling positie (toekomstig) gesubrogeerde verzekeraar / 569
 - 23.2.5 Geen regres krachtens subrogatie bij benadeling verzekerde / 571
- 23.3 Beperking subrogatie schadeverzekeraar in art. 6:197 BW / 572
 - 23.3.1 Achtergrond / 572
 - 23.3.2 Geen subrogatie bij aantal aansprakelijkheidsgronden / 573
 - 23.3.3 Uitzondering bij hoofdelijke aansprakelijkheid / 574
 - 23.3.4 Geen omzeiling subrogatie via cessie, verpanding of overeenkomst / 575
- 23.4 Beperking regresrecht brandverzekeraar in BBr 2014 / 576

INHOUDSOPGAVE

- 23.4.1 Achtergrond / 576
- 23.4.2 Reikwijdte BBr 2014 / 577
- 23.4.3 Afspraken in BBr 2014 / 579
- 23.5 Regres en subrogatie in de praktijk / 583

24. Schadeverzekering en gezin / 585

K.J.L. Verschoor

24.1 Algemene opmerkingen / 585

24.2 Verzekerden binnen het gezin / 586

24.2.1 Wie is (mede)verzekerde? / 586

24.2.2 Wijziging in gezinssamenstelling: risicoverzwarende
omstandigheid? / 591

24.2.3 Gevolgen van het meeverzekerd zijn binnen het gezin / 593

24.3 De schadeverzekering en de gemeenschap / 599

24.3.1 Inleiding / 599

24.3.2 De algemene gemeenschap / 599

24.3.3 De huwelijksgemeenschap / 601

24.3.4 De ontbonden huwelijksgemeenschap / 605

24.3.5 Conclusie: aan wie kan bevrijdend worden uitgekeerd? / 607

24.4 De schadeverzekering na overlijden verzekeringnemer / 609

25. Schadeverzekering en schuldeisers / 611

E.A.L. van Emden

25.1 Inleiding / 611

25.2 Insolventie / 613

25.2.1 Het insolventierecht in het kort / 613

25.2.2 De gevolgen van insolventie voor de afwikkeling van schade / 617

25.2.3 Mogelijkheden van de verzekeraar om toch aan de schuldeiser te
betalen / 621

25.2.4 De vaststelling van aansprakelijkheid na insolventie van de
verzekerde / 624

25.2.5 Overige relevante gevolgen van insolventie / 630

25.3 Beslag / 631

25.3.1 Beslag algemeen / 631

25.3.2 Executoriaal beslag / 632

25.3.3 Conservatoir beslag / 633

25.3.4 Beslag op cost inclusive polissen / 633

26. De verzekeringsovereenkomst in co-assurantie / 637

J. van de Klashorst

26.1 Inleiding / 637

26.2 Wat is co-assurantie? / 637

26.3 De verschillende vormen van co-assurantie / 639

INHOUDSOPGAVE

26.4 De bij de verzekeringsovereenkomst in co-assurantie betrokken partijen / 640

26.5 Enkele bijzonderheden met betrekking tot de totstandkoming en de verlenging van de verzekeringsovereenkomst / 641

26.6 De verzekeringsvoorwaarden / 648

26.7 Uitleg van de verzekeringsovereenkomst in co-assurantie / 653

DEEL III. LEVENSVERZEKERING

27. Inleiding levensverzekering / 659

L.H. Rijpkema, M.J. Bruins Slot en W.M.A. Kalkman

27.1 Inleiding / 659

27.2 Definitie levensverzekering / 659

27.3 Rechten van de verzekeringnemer / 660

27.4 Begunstiging / 660

27.4.1 Algemene opmerkingen / 660

27.4.2 Aanwijzing en wijziging / 661

27.4.3 Uitleg van de begunstiging / 662

27.4.4 Begunstiging en het karakter van de verkrijging - leer van het zelfstandig recht / 664

27.4.5 (On)herroepelijke begunstiging / 665

27.4.6 Aanvaarding van de begunstiging / 666

27.4.7 Vereisten voor het verkrijgen van de uitkering / 667

27.4.8 Afwijzen en afstand van de begunstiging / 668

27.4.9 Begunstigde veroorzaakt opzettelijk het overlijden van de verzekerde / 668

27.4.10 Begunstigingsredacties / 669

27.5 Afkoop / 672

- 27.6 Premievrij maken / 673
- 27.7 Belening / 675
- 27.8 Contractoverneming en overdracht / 675
- 27.9 Opzeg- en ontbindingsrecht / 676
- 27.10 Premiebetaling / 677
 - 27.10.1 Eerste premie / 677
 - 27.10.2 Vervolgpremie / 677
- 27.11 Omvang van de dekking / 678
 - 27.11.1 Zelfdoding / 678
 - 27.11.2 Het oorlogsrisico / 679
 - 27.11.3 Het terrorisierisico / 681
 - 27.11.4 Overige uitsluitingsclausules / 682

INHOUDSOPGAVE

28. Levensverzekering, huwelijk, echtscheiding en overlijden / 685

W.M.A. Kalkman

- 28.1 Algemene opmerkingen / 685
- 28.2 Contractspartij, huwelijk, gemeenschaps- en privegoederen / 685
- 28.3 Zaaksvervanging en betaling van premies uit privevermogen / 686
- 28.4 Rechten van de verzekeringnemer zijn in het algemeen niet verknocht / 688
- 28.5 Verzekeringnemer en bestuursbevoegdheid / 689
- 28.6 Begunstiging, gift en toestemmingsvereiste / 690
 - 28.6.1 Begunstiging en gift / 690
 - 28.6.2 De waarde van de gift / 691
 - 28.6.3 Begunstiging en toestemming / 691
- 28.7 Eindigen van het huwelijk en de huwelijksgemeenschap door echtscheiding / 693
- 28.8 Verzekeringnemer en bestuur na ontbinding van de huwelijksgemeenschap / 694
- 28.9 Algemene opmerkingen / 696
- 28.10 Lopende verzekering; rechten vallen in de huwelijksgemeenschap / 697

28.11 Lopende verzekering; rechten vallen buiten iedere gemeenschap van goederen / 697

28.12 Lopende verzekering; rechten vallen buiten de gemeenschap van goederen; verrekenbedingen in huwelijkse voorwaarden / 698

28.13 Verdeling en toedeling van de rechten uit de levensverzekering / 701

28.14 Aan wie moeten de rechten uit de verzekering worden toegedeeld? / 703

28.15 Welke waarde moet worden toegekend aan de rechten bij verrekening? / 703

28.16 Verrekening van de waarde nadat de verzekering tot uitkering is gekomen / 704

28.17 Verdeling en begunstiging / 705

29. Levensverzekering en schuldeisers / 707

W.M.A. Kalkman

29.1 Inleiding / 707

29.2 Faillissement en schuldsanering / 708

29.2.1 Algemene opmerkingen / 708

29.2.2 Wat mag de curator/bewindvoerder? / 708

29.2.3 Wat mag de curator/bewindvoerder niet? / 710

29.2.4 Curator/bewindvoerder heeft toestemming nodig van de rechtercommissaris voor afkoop en wijziging van de begunstiging / 711

29.2.5 Wanneer is er sprake van ‘onredelijke benadeling’? / 712

29.2.6 Onherroepelijk worden van de begunstiging tijdens faillissement/schuldsanering / 713

29.2.7 Onwetende verzekeraar betaalt bevrijdend / 713

INHOUDSOPGAVE

29.3 Vereffening van de nalatenschap / 714

29.3.1 Inleidende opmerkingen / 714

29.3.2 Wanneer speelt een levensverzekering een rol bij de vereffening van een nalatenschap? / 715

29.3.3 Levensverzekering die door het overlijden van de erflater tot uitkering is gekomen / 715

29.3.4 Levensverzekering die door het overlijden van de erflater niet tot uitkering is gekomen / 716

29.4 Executoriaal derdenbeslag op de rechten uit een levensverzekering / 717

29.4.1 Algemene opmerkingen / 717

29.4.2 Geen beslag onder verzekeringnemer of begunstigde / 717

29.4.3 In welke gevallen is executoriaal beslag onder de verzekeraar mogelijk? / 717

29.4.4 Geen benadelingshandelingen na het leggen van executoriaal beslag / 718

29.4.5 Beslaglegger heeft niet meer rechten dan verzekeringnemer / 718

29.4.6 Beslaglegging op levensverzekering door de Belastingdienst / 719

29.4.7 De beslaglegger is bevoegd tot afkoop en begunstigingswijziging / 719

29.4.8 Wat moet de beslaglegger doen om afkoop/begunstigingswijziging te realiseren? / 720

29.4.9 Verbod op afkoop en begunstigingswijziging wegens onredelijke benadeling via kort geding / 721

29.4.10 Onherroepelijk worden van de begunstiging tijdens het beslag / 722

29.4.11 Einde van het executoriaal derdenbeslag / 724

29.4.12 Verschillende executoriale beslagen op een verzekering / 724

29.5 Conservatoir derdenbeslag en de rechten uit een levensverzekering / 724

29.5.1 Algemene opmerkingen / 724

29.5.2 Beslag ten laste van de verzekeringnemer en de begunstigde / 725

29.5.3 Geen rechtshandelingen ten nadele van de beslaglegger / 725

29.5.4 Belening van de verzekering toegestaan / 726

29.5.5 Afkoop en begunstigingswijziging niet mogelijk / 726

29.5.6 Einde van het conservatoir beslag / 726

30. De beleggingsverzekering / 729

M.J. Bruins Slot en W.M.A. Kalkman

30.1 Algemene opmerkingen / 729

30.2 Aanleiding / 730

30.3 Een beleggingsverzekering is een overeenkomst van levensverzekering / 732

30.4 De regelgeving die de contractuele verhoudingen bij een beleggingsverzekering beheerst / 734

30.5 Contractuele grondslag voor verrekenen van kosten en inhoudingen als geïntegreerd onderdeel van de bruto premie / 742

30.6 Het toetsingskader van de Hoge Raad / 744

INHOUDSOPGAVE

30.7 Toepassing van het toetsingskader van de Hoge Raad door het Hof Den Haag / 748

30.7.1 Informatieverplichtingen over kosten en inhoudingen op basis van implementatiewetgeving en ongeschreven of burgerlijk recht / 749

30.7.2 Wilsovereenstemming en contractuele grondslag / 753

30.7.3 Conclusie / 755

DEEL IV. GESCHILBESLECHTING

31. Alternatieve geschilbeslechting / 759

J.L. Zeeman, T. Riyazi, A.K. Sjouw en A.N.L. de Hoogh

J.L. Zeeman

31.1 Geschilbeslechting door het Kifid / 759

31.2 Taak, organisatie en inrichting van het Kifid / 760

31.3 De aard van de geschilbeslechting door het Kifid / 762

31.3.1 Bemiddeling / 762

31.3.2 Bindend advies / 763

31.4 Het onderwerp van de geschilbeslechting door het Kifid / 765

31.5 Ontvankelijkheid / 770

31.5.1 Beoordeling behandelbaarheid / 770

31.5.2 Interne klachtenprocedure en termijnen / 770

31.5.3 Klachten en collectieve acties / 771

31.5.4 Andere grondslagen voor niet-ontvankelijkheid / 772

31.6 De procedure bij het Kifid / 774

31.6.1 Vereisten aan een klacht / 774

31.6.2 Bemiddeling / 775

31.6.3 Procedure bij de Geschillencommissie / 775

31.6.4 Beroep / 778

31.6.5 Beoordelingskader / 782

T. Riyazi

31.7 Algemeen / 783

31.8 Tuchtraad Verzekeraars / 784

31.8.1 Algemene opmerkingen / 784

31.8.2 Het indienen van een klacht bij de Tuchtraad / 786

31.8.3 Sancties / 787

31.8.4 Wetsvoorstel Wijzigingswet Financiële markten 2024 / 788

31.9 Tuchtprocedure tegen beroepsbeoefenaar / 788

31.9.1 Algemene opmerkingen / 788

31.9.2 Waarde tuchtuitspraak in civiele procedure / 790

31.9.3 Kosten tuchtprocedure / 791

A.K. Sjouw

31.10 Geschilbeslechting door mediation / 792

31.10.1 Wat is mediation? / 792

INHOUDSOPGAVE

31.10.2 Kenmerken van mediation / 793

31.10.3 Onderhandelen volgens Harvard-onderhandelingsmodel / 795

31.10.4 Verschillen met andere vormen van conflictoplossing / 796

31.10.5 Welke verzekeringszaken lenen zich voor mediation? / 796

31.10.6 Wetgevingstraject bevordering mediation / 798

A.N.L. de Hoogh

31.11 Geschilbeslechting door de Kamer voor Langlopende Letselzaken / 799

31.11.1 Totstandkoming Kamer LLZ / 800

31.11.2 De procedure / 801

31.11.3 Publicatie samenvatting uitspraak / 803

31.11.4 Tot slot / 804

Lijst van verkort aangehaalde werken / 805

Jurisprudentieregister / 813

Trefwoordenregister / 863